

Forfatter: Adler, Johan Gunder

Titel: BREV TIL: von Irgens-Bergh, Mathias Friis FRA: Adler, Johan Gunder (1827-01-27)

Citation: Adler, Johan Gunder: "BREV TIL: von Irgens-Bergh, Mathias Friis FRA: Adler, Johan Gunder (1827-01-27)", i *Breve fra Danske og Norske, især i Tiden nærmest efter Adskillelsen*, Gyldendalske Boghandel, s. 17. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001990951-000-shoot-L0019909510000006.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Breve fra Danske og Norske, især i Tiden nærmest efter Adskillelsen

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Kjøbenhavn, d. 27. Jan. 1827.

Jeg har med christelig Taatmodighed fundet mig i Deres Taushed, medens De var paa Reisen til Malta, thi jeg veed af Erfaring, at man paa Reiser i Lande, hvor der er Noget at see, sjelden har Tid til at skrive mere end det Høistnødvendige — og dertil tør jeg ikke regne Deres Correspondance med mig. Men efter at De nu er kommen tilbage, og alt er sat paa den gamle Fod, reclaimerer jeg atter Deres interessante Meddelelser, ikke for mig alene, men ogsaa for dem, hvis Stemme De maa sætte høi Pris paa, og som regne Deres Breve til det Interessanteste og Indholdsrigeste, s. 18. Posten bringer os. Vi leve desuden i en Tid, hvor de Faa, som endnu troe paa Oplysning, Cultur og Industrie maa holde fast sammen. Hvad siger De til den mere og mere fremtrædende Obscurantismus? Snart vil Kampen mellem Lyset og Mørket vorde en materiel og aabenbare Krig, en mægtig Faction i det Land, som i lang Tid stod i Spidsen for den europæiske Cultur, erklærer sig høit for den apostoliske Junta, og saa blind er Lidenskaben, at den, hvis den fik Lov at raade, satte Colonier, Handel, Skibsfart og Søemagt paa Spil, naar den blot kunde have den Fornøjelse at afrive det constitutionelle Friheds-Træ en eneste af dets Grene. Men det kan ikke hjælpe at lamentere, der skeer jo dog i Grunden intet Andet, end hvad der skal skee, og de liberale Grundsætninger ere desuden ikke heller uden offentlige Bekjendere og Forsvarere.

L. Daae, Breve fra Danske og Norske.

2

— Kaas er da død, og Stemann er bleven Justitsminister i hans Sted. Det Danske Cancellie er maaskee det bedst organiserede Collegium for Øieblikket, og der er under dette Departement neppe stort Andet at gjøre end at holde Maskinen i den Gang, den allerede har. Dette kunde nu vel en mindre kraftig Aand end Stemann gjente have forslået til, men Kraft og Energie ere gode Ting, hvor de saa end sættes, og vi maa betænke, at St. ikke alene er Cancelliepræsident, men ogsaa Statsminister og Medlem af Conseilet. Jeg troer derfor, at vi kunne ønske os til Lykke med det Valg, Kongen har truffet.

Kongen og Prindsen ere i det venskabeligste Forhold. Efterretningerne fra den unge Prinds lyde gunstigt og bestyrke mit Haab, om at der nok kan blive Noget af den unge Mand.

For nogle Uger siden vilde man forsikre mig, at der var gjort Demarche for at faae Blome til at overtage Dept. for de udenlandske Sager, og at man tænkte paa at gjøre den Gamle til Ordens-Kanzler, Overkammerherre osv.; det skulde hede promoteur et amoveatur. men jeg har siden s. 19 befundet, at denne Efterretning var uden al Grund. Gud veed, hvad man vilde gjøre, dersom Schimmelmänn skulde falde fra; vi kunde letteligen see D. paa hans Plads. —

24. Febr. 1827.

Det er, Høistærede, ingen let Sag at trække sig ud af det Dilemma, De forelægger mig, og De synes mig ikke noksom at have betænkt, at det, De fordrer af mig, ikke staaer i min Magt. De vil have Erklæring af og Garanti for en Andens Sindelag; hvor sjeldent kan man forsvare og indestaae for sit eget? Jeg kan ikke paatage mig at forsvare enhver Nuance i Vedkommendes Miner, Udtryk og Adsærd; nogle kunne med Grund have mishaget Dem, andre — og de fleste — have sikkert været uvilkaarlige og uden Betydning, men som en jaloux Elsker har De ved ethvert ligegyldigt Blik, ved enhver formeentlig Forsømmelse strax forudsat en afgjort Disgrace. Denne Sensibilitet er et usikkert Thermometer, det viser næsten altid for meget og er som oftest mere subjectivt end objectivt.

Men lad os for et Øieblik antage, at De har seet rigtigt, og at jeg, som De maaskee vil indvende, er for ligegyldig „aux égards, . aux attentions et aux petits soins“ til ret at kunne bedømme, hvor de mangle og sinde Sted; kunne vi da deraf slutte andet eller mere, end at man i selskabelige Forhold har givet Andre et tilsyneladende eller virkeligt Fortrin? Og følger heraf, at man i Embedsog Forretningsforhold maaler med den samme Alen? At man til Udførelse af Statens vigtigste Forretninger vil vælge den lystigste Jæger og den morsomste L'hvmbrespiller? Disse Spørgsmaal besvare sig selv.

Jeg vil holde mig til, hvad jeg veed —: at man nemlig har Godhed for Deres Person, Agtelse sor Deres Talent, Tilfredshed med den Iver og Opmærksomhed, De viser paa den Dem betroede Post, og dette, synes mig, kan være Dem nok. Om Udtrykket af disse Følelser altid har s. 20 været lige stærkt, lige rent og lige tydeligt, kan jeg ikke paatage mig at afgjøre, men „overseet og tilsidesat i alle Henseender“ er De til ingen Tid bleven.

2*

Hvis De virkelig, som De paastaaer, „nøie kjender Forholdene her hjemme“, saa maa De ikke tillægge min Indflydelse en Vægt og en Udstrækning, som den ikke har og aldrig har havt. Men hvordan den end er, saa er det kun en billig Fordring, at jeg skal benytte den til mine Venners Forsoar mod ethvert nbeføiet Angreb, offentligt eller hemmeligt, som kommer til min Kundskab.

Jeg slutter med det venskabelige Raad ikke at bondere. Har man ikke viist Dem al den Opmærksomhed, De

fortjener, saa hør derfor ikke op at fortjene den, og seent eller tidligt vil man — thi i ethvert Tilfælde har De med retsindige Folk at gjøre — komme tilbage fra sin Vildfarelse og indsee, at man har gjort Dem Uret; ved Bonderie — i Granden afmægtigt — vil De irritere Gemytterne og maaskee provocere den Ugunst, som man siden vil søge Grande til at retfærdiggjøre, og vil man en Mand tillivs, finder man snart en Aarsag.

Endnn en Bemærkning: De skulde vel aldrig anklage Individet for, hvad der kan er Tidsalderens Brøde? Det kan ikke være undgaaet Deres Blik, at der er Forskjel paa 1817 og 1827, at det høie Aristokratie stræber efter at monopolisere Diplomaten og Hofferne, og at det gjør daglige Fremskridt i denne Stræben. Mod denne Strøm vil der andre Diger end Forband med en stakkels Borgerlig, der kan ved et særegent Sammenstød af gunstige Begivenheder og Omstændigheder hidtil har holdt sig fra at bortskylles.

Deres

A.